

Dosarul nr. 3ra-941/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – L. Bagrin

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul municipal Chișinău,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Bolea împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea de a autentifica dreptul de proprietate și încheierea unui contract de vânzare-cumpărare,

împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 06 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 17 noiembrie 2014 Natalia Bolea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat anularea pct. 3, 4, 4.1, 4.2, anexa nr. 3 din decizia nr. 2/27-21 din 04 martie 2014, obligarea pârâtului să emită actul administrativ, prin care să fie autentificat dreptul de proprietate al Nataliei Bolea asupra lotului pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev”, să încheie cu Natalia Bolea contract de vânzare-cumpărare având ca obiect lotul pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev”.

În motivarea acțiunii Natalia Bolea a indicat că s-a adresat către Primăria municipiului Chișinău cu solicitarea permisiunii privatizării lotului pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev”.

Prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/27-21 din 04 martie 2014, pct-le 3, 4, 4.1, 4.2, anexa nr. 3 s-a respins cererea Nataliei Bolea privind vânzarea lotului pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev”. Respectiva decizie nu a fost publicată și nu a fost eliberată reclamantei.

Reclamanta a menționat că despre refuzul de a vinde lotul pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev” a aflat la data de 06 septembrie 2014, fiind citată în procesul civil intentat la cererea Oficiului teritorial

Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Natalia Bolea, Valeriu Varvarici, Vasile Voinovan privind anularea pct. 3, 4, 4.1, 4.2, anexa nr. 3 din decizia nr. 2/27-21 din 04 martie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2014 a fost admisă acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Natalia Bolea, Valeriu Varvarici și Vasile Voinovan privind anularea pct. 3, 4, 4.1, 4.2, anexa nr. 3 din decizia nr. 2/27-21 din 04 martie 2014. Hotărârea menționată a fost contestată de către Consiliul municipal Chișinău. Astfel, pentru a nu omite termenul de prescripție și având în vedere faptul că, hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 septembrie 2014 nu a intrat în vigoare, reclamanta a considerat necesar să conteste actul administrativ ilegal.

A indicat că refuzul de a privatiza lotul expus în decizie este neîntemeiat. În acest sens reclamanta a menționat că, a devenit membru al Întovărășirii Pomicole „Sidev” în anul 1989, fiindu-i repartizat în gestiune lotul nr. 508, fapt confirmat prin certificatul nr. 150 din 07 septembrie 2014, chitanțele privind achitarea serviciilor comunale și a cotizațiilor, legitimația de membru al Întovărășirii Pomicole „Sidev”.

A notat că nici o normă invocată de către emitent în actul administrativ contestat nu stipulează dreptul Consiliului municipal Chișinău de a exclude persoana din membrii întovărășirii. La fel, nu a fost constatată nici o circumstanță prevăzută la pct. 14, anexa 1 din Hotărârea Guvernului nr. 629 din 13 noiembrie 1991 cu privire la întovărășirile pomicole în vederea excluderii Nataliei Bolea din întovărășirea pomicolă.

La data de 02 octombrie 2014 a depus cerere prealabilă, însă până la depunerea cererii de chemare în judecată nu a primit răspuns la aceasta.

Prin hotărârea din 06 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Bolea. S-a anulat pct. 3, 4, 4.1, 4.2, anexa nr. 3 din Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/27-21 din 04 martie 2014 „Cu privire la autentificarea drepturilor asupra loturilor din Întovărășirea pomicolă „Sidev” COOP”, în partea ce vizează Natalia Bolea. În rest, cerințele s-au respins ca fiind nefondate. (f.d. 146, 150-158)

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din 06 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a încasat de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Nataliei Bolea cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 500 lei. (f.d. 199, 200-214)

Instanța de apel și instanța de fond în motivarea soluției sale au reținut că în baza calității de membru al Întovărășirii Pomicole „Sidev” COOP, Nataliei Bolea i-a fost repartizat lotul pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx.

Consiliul municipal Chișinău a invocat că temeiul excluderii Nataliei Bolea din lista membrilor Întovărășirii Pomicole „Sidev” COOP l-a constituit faptul deținerii terenului pentru construcții, amplasat în mun. Chișinău, str. C. Stamati, nr. 2, care se include în prevederile pct. 14 sbpct. 6) din Statutul-model al întovărășirii pomicole, adică scoaterea la iveală a unor circumstanțe, care privează persoana de dreptul de a fi membru al întovărășirii pomicole.

Instanțele ierarhic inferioare au reținut că potrivit pct. 9 din Statutul-model al întovărășirii pomicole nu pot obține calitatea de membru al întovărășirii pomicole persoanele care dispun de loturi de lângă casă, destinate construcției individuale, sau de locuri de serviciu, precum și cei care sunt membri ai altor întovărășiri pomicole.

Totodată, în conformitate cu pct. 15 din Statutul-model al întovărășirii pomicole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 629 din 13 noiembrie 1991, excluderea din întovărășire se face în baza hotărârii direcției întovărășirii, cu aprobarea ulterioară a hotărârii de către adunarea generală. Decizia cu privire la excludere poate fi atacată în termen de o lună, în organul de administrare locală. În cazul dezacordului cu hotărârea organului respectiv ea poate fi atacată în instanța judecătorească în modul stabilit. La caz, contrar normei de drept indicate, instanța de apel a reținut faptul că, în speță o asemenea hotărâre lipsește.

Instanțele au mai reținut că prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 24 martie 2015 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Valeriu Varvarici, Natalia Bolea și Vasile Voinovan cu privire la anularea pct. 3, pct. 4 (4.1 și 4.2), anexei nr. 3 al deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 2/27-21 din 04 martie 2014. S-au declarat ilegale și s-au anulat pct. 3, pct. 4 (4.1 și 4.2), anexa nr. 3 ale deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 2/27-21 din 04 martie 2014 ca fiind ilegale. Hotărârea instanței de fond a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016.

Instanțele au ajuns la concluzia că pct. 3, 4, 4.1, 4.2 din decizia nr. 2/27-21 din 04 martie 2014 „Cu privire la autentificarea dreptului asupra loturilor din Întovărășirea Pomicolă „Sidev” COOP” au fost adoptate cu încălcarea legii și competenței.

Prin prisma art. 7 alin. (1), (2) din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308 din 25 iulie 1997 și art. 9 din Codul funciar, instanțele au reținut că competența privind autentificarea dreptului de proprietate al persoanelor fizice asupra terenurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale este una exclusivă a autorităților publice locale-în speță a Consiliului municipal Chișinău.

Cu referire la cererea Nataliei Bolea depusă în adresa Consiliului municipal Chișinău, Direcția Generală arhitectură, urbanism și relații funciare, privind privatizarea lotului pe care îl deține în folosință în calitate de membru al Întovărășirii Pomicole „Sidev” COOP, instanțele de apel și de fond au concluzionat că criteriile prevăzute de lege în vederea obligării Consiliului municipal Chișinău să încheie cu Natalia Bolea contract de vânzare-cumpărare având ca obiect locul pomicol nr. 508 cu nr. cadastral xxxxx din Întovărășirea Pomicolă „Sidev” nu sunt întrunite, inclusiv, la caz lipsește și o atare decizie privind vânzarea lotului pomicol respectiv către solicitantă.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 17 decembrie 2019 Consiliul municipal Chișinău a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și parțial hotărârii din 06 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie declarată inadmisibilă cerința ce ține de anularea actului administrativ, în rest hotărârea instanței de fond să fie menținută. (f.d. 226-228)

În motivarea recursului reprezentantul recurentei a invocat că concluziile instanței de fond sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, fiind aplicate eronat normele pentru soluționarea cauzei.

Consideră că procesul urma a fi încetat de instanța de fond în partea pretenției de anulare a pct. 3, 4, 4.1 și 4.2, anexei nr. 3 din decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/27-21 din 04.03.2014 conform art. 265 lit. d) Cod de procedură civilă, iar instanța de apel urma să declare inadmisibilă în temeiul art. 258, 207 Cod administrativ, deoarece actul administrativ, anularea căruia a fost solicitat, deja a fost anulat de către instanța de judecată.

Recurentul a criticat și soluția instanței de apel de încasare de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Nataliei Bolea a cheltuielilor de judecată, motivând că pretenția înaintată nu a fost probată în conformitate cu prevederile art. 118 Cod de procedură civilă.

La 04 septembrie 2020 și la 02 octombrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Nataliei Bolea și avocatului Ion Cerga copia recursului declarat de către Consiliul municipal Chișinău. (f.d. 235, 240)

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 16 octombrie 2019.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expedit în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, fiind recepționată la data de 19 noiembrie 2019 de către Consiliul municipal Chișinău, fapt confirmat prin avizul de recepție. (f.d. 223)

Consiliul municipal Chișinău a depus recursul la 17 decembrie 2019. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de

ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Consiliul municipal Chișinău, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh